

Sosiaali- ja
terveysministeriö

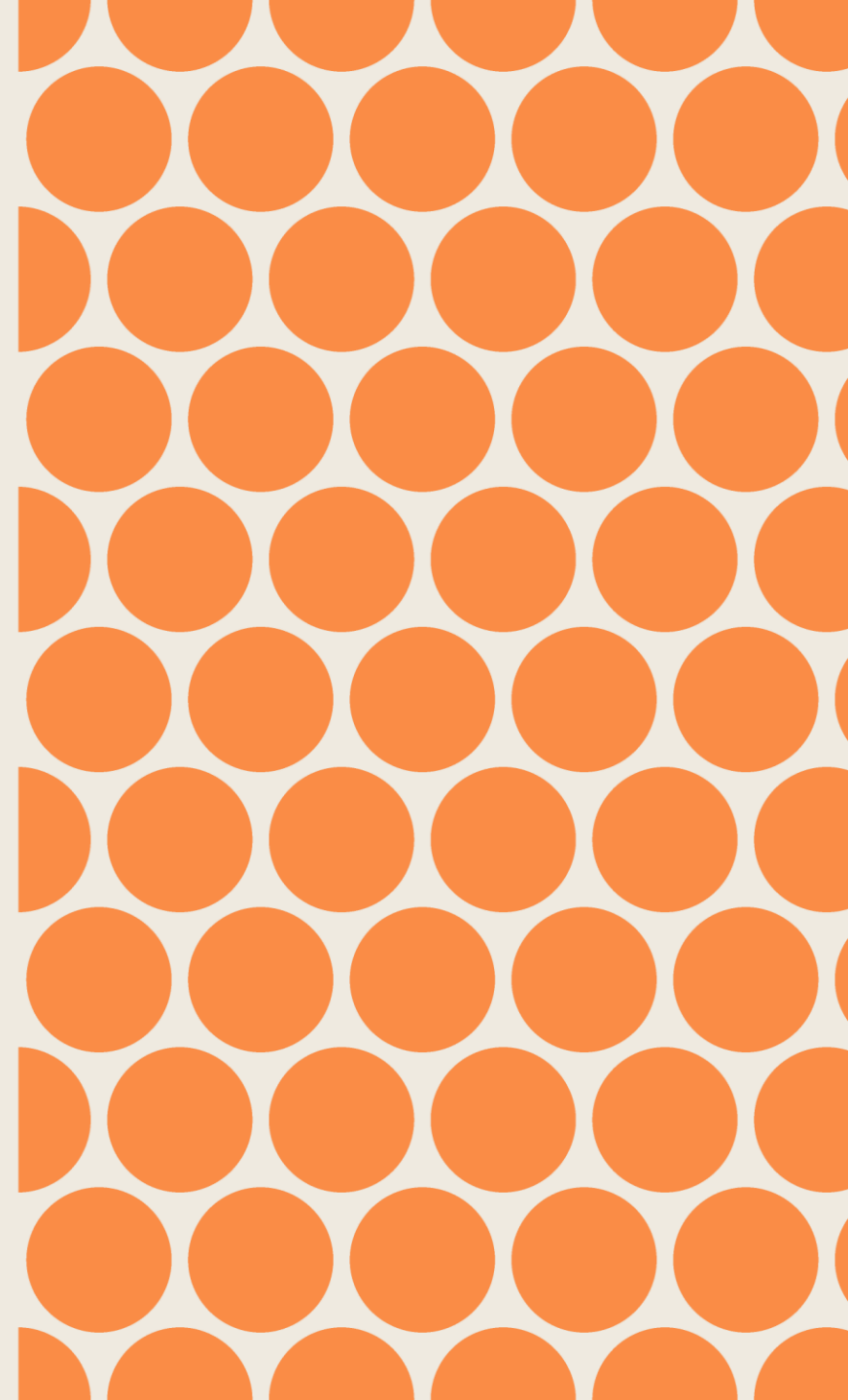
Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman periaatteet

Työikäisten sote-palvelujen ja
aikuissosiaalityön tietofoorumi
Hyvil 8.6.2026

Kaisa-Maria Kimmel, hallitussihteeri, STM

**Kansallinen
palvelureformi**

Palveluvalikoiman periaatteet: Tausta

- Hallitusohjelma: Säädetään periaatteista, joiden mukaan palveluiden ja menetelmien kuuluminen palveluvalikoimaan ja niiden poisrajaaminen toteutetaan julkisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa.
- STM:ssä käynnissä myös muita sosiaali- ja terveydenhuollon vaikuttavuuden edistämiseen liittyviä hankkeita.
- Parlamentaarinen seurantaryhmä on seurannut ja kommentoinut valmistelua.
- Valmistelussa on taustalla laaja vuorovaikutus sidosryhmien kanssa sekä ETENE:n ja Palkon kanssa kansalaisille toteutettu taustakysely ja STM:n ammattiyhdistysten kautta toteuttama sote-ammattilaiskysely priorisoinnista.
- Lausuntokierros 30.10.-11.12.2025 (23.12.2025 ruotsinkielisille).

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluvalikoiman periaatteet (HE 90/2026 vp)

- Periaatteiden tunnistamisessa hyödynnetty pohjoismaisia esimerkkejä.
- Palveluvalikoiman periaatteet toimisivat jatkossa palveluvalikoimaan kuulumisen edellytyksinä.
- Periaatteissa ennaltaehkäisy sekä väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen nostettaisiin yksilön palvelujen rinnalle.
- Periaatteet olisivat sosiaali- ja terveydenhuollossa toisiaan vastaavat:
  - **Tarveperiaate**
  - **Turvallisuus**
  - **Vaikuttavuus**
  - **Kustannusvaikuttavuus**
  - **Yhdenvertaisuus ja ihmisarvon loukkaamattomuus** (läpileikkaavina periaatteina)
- Palveluvalikoimaa koskeva päätöksenteko perustuisi kokonaisharkintaan, jossa sovellettaisiin kaikkia palveluvalikoiman periaatteita, periaatteita punnittaisiin toisiaan vasten ja päätökset perusteltaisiin avoimesti.

Mitä lakiehdotukset muuttavat? 1/2

- Yhteen kootut periaatteet tarjoavat selkeän arvopohjaisen kehikon päätöksenteon ja priorisoinnin tueksi.
- Vaikuttavuuden edistämiseksi pyritään saamaan mahdollisimman paljon terveyttä ja hyvinvointia käytettävissä olevien resurssien puitteissa.
- Saadaan taustaa ja selkänööriä kansallisiin ja alueellisiin linjauksiin sekä avoimuutta, laatua ja yhdenmukaisuutta perusteluihin, mikä lisää myös asiakkaiden välistä ja alueellista yhdenvertaisuutta.
- Yksilön tarpeiden rinnalle tuodaan väestön tarpeet, mikä mahdollistaa muutoksen valintojen ja päätösten painotuksissa.
- Vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden merkitys valinnoissa ja päätöksenteossa kasvaa.

Mitä lakiehdotukset muuttavat? 2/2

- Periaatteet koskevat kansallisia toimijoita (mm. Palko), hyvinvointialueiden tekemiä linjauksia ja näiden kautta sote-ammattilaisia asiakastyössään.
- ”Vihdoin!” Terveystieteidenhuollossa periaatteita ja päätöksentekoa tukevaa lainsäädäntöä on odotettu pitkään, kehikko voidaan ottaa nopeasti käyttöön.
- Terveystieteidenhuollossa muutos mahdollistaa toiminnan sisällön ohjaamisen ja vähähyötyisten hoitojen poisrajaamisen palveluvalikoimasta nykyistä paremmin.
- Sosiaalihuollossa periaatteet vahvistavat vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden huomioimista sosiaalihuollon palvelu- ja muussa toiminnassa.

Palveluvalikoima ja sisältöohjaus

- Palveluvalikoiman määrittelyn prosessi ja toimivalta hyvinvointialueella
  - Vastaava lääkäri, terveydenhuoltoL 57 §, HVA hallintosääntö
- Palveluvalikoimaa koskevan ohjauksen keinot hyvinvointialueella, esim. menetelmien ja työmuotojen käyttöönotto ja kohdentaminen
- Tutkitun tiedon, menetelmien ja interventioiden arviointien sekä kansallisten suositusten saaminen käyttöön palveluissa
  - Esim. terveydenhuollossa arviointiylilääkäreiden verkosto ja FinCCHTA
- Vaikuttavuuden edistämisen ja seurannan kulttuurin vahvistaminen ammattityössä
- YTA-sopimukseen yhteistyön aiheeksi sosiaalihuollon palvelujen ja työmuotojen käyttöönotto, käyttö, käytöstä poistaminen ja niiden ohjaus
- Sosiaalihuollon tietopohjan vahvistaminen sekä interventioiden arvioinnin yhteistyö ja koordinointi kansallisesti

Kiitos!

Kaisa-Maria Kimmel, hallitussihteeri
kaisa-maria.kimmel@gov.fi

Sosiaali- ja
terveysministeriö